

Raport privind rezultatele cercetării și analizei impactului programului (D.1.11.1)

Denumirea raportului: Cercetarea și analiza impactului programului (tineret) privind implementarea metodelor cognitive inovatoare (eidetică și neurobică) în procesul de predare a limbii române (Nivel A1) pentru tineri de etnie ucraineană de către profesori necalificați.

Grup țintă: Tineri ucraineni (elevi de liceu, studenți și tineri adulți).

Specificul implementării: Program de nivel elementar (A1), livrat de personal didactic necalificat (voluntari, facilitatori comunitari sau profesori din alte specializări reorientați).

Etapa de proiect: Începutul procesului educațional. Date inițiale pentru analiza impactului programului.

1. Relevanța și justificarea alegerii metodelor în contextul profesorilor necalificați

Predarea limbii ucrainene pentru tineri, cu precădere grupul slav, reprezintă o provocare cognitivă majoră din cauza distanței interlingvistice considerabile: schimbarea completă a alfabetului (de la latin la chirilic), absența inițială a rădăcinilor lexicale comune (cognate) și un sistem gramatical complex (articulare enclitică, genuri gramaticale diferite, conjugări multiple).

Atunci când predarea la nivelul A1 este realizată de **profesori necalificați**, riscul de eșec educațional crește exponențial din cauza:

1. Lipsi de competențe filologice avansate a cadrelor didactice pentru a explica nuanțele gramaticale.
2. Tendinței de a recurge la memorarea mecanică (tocire), care provoacă oboseală rapidă, inhibarea internalizării limbii și apariția barierelor psihologice.

Integrarea metodelor de **eidetică** și **neurobică** acționează ca un instrument dublu: compensează lipsa de experiență metodologică a profesorului necalificat (oferindu-i un algoritm de predare bazat pe joc și structură clară) și optimizează efortul tinerilor cursanți.

Baza neuropsihologică a abordării (tineret):

- **Codarea eidetică (Memoria bazată pe imagini):** Fundamentată pe cercetările neuropsihologului Alexander Luria privind memoria fenomenală. Prin utilizarea sinesteziei (asocierea imaginilor vizuale cu senzații auditive și tactile), informația ocolește limitările memoriei de lucru pe termen scurt. Pentru tinerii ucraineni aceasta permite crearea unor ancorări artificiale între cuvintele românești și cele materne, activând emisfera dreaptă a creierului.
- **Neurobica (Gimnastica mentală):** Exerciții care forțează creierul să iasă din automatismul limbii materne (româna). Stimulează eliberarea de neurotrofine, activând neuroplasticitatea creierului tânăr. Acest lucru facilitează adaptarea rapidă la baza de articulare a limbii române și la alfabetul latin.

2. Practica mondială și cercetările științifice suport

Eficiența reorientării procesului de învățare de la reproducerea mecanică la mecanismele cognitive naturale este susținută de studii clinice și experimente educaționale de amploare:

- **Experimentul Stanford (Atkinson&Raugh):** A demonstrat că utilizarea asociațiilor mnemotehnice (Keyword Method) în învățarea vocabularului străin asigură o acuratețe de **72%–88%** în reproducerea imediată a cuvintelor, comparativ cu doar **46%** în cazul memorării tradiționale.

- **Studiul Wagner et al. (2021):** Evaluarea pe termen lung a arătat o creștere de ~100% a retenției informației în memoria de lungă durată (după 4 luni: grupul eidetic a păstrat în memorie 50 de cuvinte dintr-un set, față de doar 26 în grupul de control).
- **Proiectul "The Synapse"** (Park et al./ Boyke et al.): Neurobica și sarcinile cognitive atipice au demonstrat o creștere cu 60% a vitezei de procesare a informațiilor noi și a memoriei episodice. Imagistica prin rezonanță magnetică (RMN) a înregistrat o creștere fizică a densității substanței cenușii în hipocamp și lobul frontal în doar 6 săptămâni de antrenament cognitiv intens.
- **Cercetările lui Lawrence Katz:** Integrarea combinațiilor senzoriale non-standard (neurobica) stimulează sinapsele, crește producția de dopamină și reduce nivelul anxietății (scăderea filtrului afectiv). Pentru profesorii necalificați, acest mediu de învățare relaxat și ludic reduce presiunea de la clasă.

3. Adaptarea tehnicilor pentru nivelul A1 (ucraineană pentru români)

Profesorii necalificați vor fi instruiți să folosească instrumente gata structurate, bazate pe asociații fonetice și exerciții neurobice simple:

Aplicarea Eideticii (Asociații Fonetice - Căutarea de cuvinte cheie)

Tinerii au o gândire logică dezvoltată, dar memoria mecanică este mai slabă decât a copiilor mici. Eidetica compensează acest lucru prin ambalarea cuvintelor românești în containere mentale strălucitoare:

- **Cuvântul țintă (RO): Băiat** [băiat].
 - **Asociația (UA):** Sună asemănător cu cuvântul ucrainean БАЙРАК (bairac) sau БАЙКА (poveste). Profesorul propune scenariul: Un *băiat* tânăr stă în *bairac* și povestește o *baika*.
- **Cuvântul țintă (RO): Fată** [fată].
 - **Asociația (UA):** Sună ca piesa de nuntă ФАТА (vălul miresei). Profesorul cere tinerilor să își imagineze o *fată* tânără care poartă o *fată* uriașă pe cap.
- **Cuvântul țintă (RO): Masă** [masă].
 - **Asociația (UA):** Sună ca МАКА (masă de oameni / greutate). Pe o *masă* mică din clasă s-a adunat o *masă* uriașă de oameni.

Aplicarea Neurobiciei (Ruperea automatismelor grafice și auditive)

- **Scrișul non-dominant pentru fixarea diacriticelor:** Tinerii vor întâmpina dificultăți în scrierea și conștientizarea literelor ucrainene. Profesorul le cere să scrie literele mâna stângă (sau cea non-dominantă). Acest lucru forțează creierul să iasă din reflexul automat al alfabetului latin și creează noi căi neuronale.
- **Citirea inversată (Inverted text):** Citirea unui text simplu de nivel A1 în limba ucraineană întors la 180 de grade. Acest exercițiu activează atenția selectivă și îi ajută pe tineri să se concentreze strict pe decodarea caracterelor, eliminând ghicitul cuvintelor.
- **Bariera auditivă "Ochii închiși":** Recunoașterea și diferențierea fonemelor cum ar fi diferența dintre sunetul [ă] și [a], sau [î]/[â] și [i] cu ochii închiși. Profesorul pronunță cuvinte, iar tinerii ridică mâna stângă sau dreaptă în funcție de sunetul auzit, ascuțindu-și percepția audio-senzorială.

4. Prognoza rezultatelor și efectul așteptat (Indicatori de impact)

Prin ghidarea profesorilor necalificați către utilizarea acestor metodologii pe parcursul stadiului incipient al procesului educațional, se preconizează atingerea următorilor indicatori:

Indicatori cantitativi:

- **Viteza de acumulare a vocabularului:** Timpul de memorare primară a lexemelor de nivel A1 se va reduce de **2–3 ori**. Cursanții tineri vor putea asimila activ între **30 și 50 de cuvinte noi** per sesiune.
- **Retenția pe termen lung:** Nivelul de păstrare a vocabularului activ la 2 săptămâni după finalizarea modulelor va rămâne la **80–85%**, comparativ cu rata de sub 40% specifică metodelor liniare de predare.
- **Stăpânirea alfabetului:** Timpul necesar pentru adaptarea completă la alfabetul chirilic și utilizarea corectă a literelor scade cu **35%**.

Indicatori calitativi:

- **Minimizarea impactului lipsei de calificare a profesorului:** Profesorul devine un facilitator de jocuri cognitive. Nu mai este necesară o explicație filologică academică profundă la nivelul A1, deoarece tehnicile de eidetică maximizează auto-învățarea asociativă a studenților.
- **Depășirea rapidă a barierei lingvistice:** Stimularea dopaminergică generată de neurobică elimină anxietatea socială de la clasă. Tinerii încep să folosească structurile de dialog A1 (conversație de bază) mult mai rapid, fără teama de a comite erori de pronunție.
- **Reducerea oboselii mentale:** Înlocuirea tiparului monoton de repetiție cu exerciții multisenzoriale permite menținerea unui ritm intens de învățare fără a genera suprasolicitare cognitivă.

5. Matricea de evaluare a metodelor (D.1.11.1 - Tineret)

Grup țintă	Metodă cognitivă	Studii / Cercetări de referință	Indicatori cheie (KPI estimat)	Valoare practică în proiect (Profesori necalificați)
Tineri români (Nivel A1)	Eidetica (Asociații fonetice, Keyword Method)	Atkinson & Raugh (Stanford); Wagner et al. (2021).	• 72%–88% acuratețe imediată a vocabularului. • Dublarea volumului memoriei de lungă durată.	Oferă profesorului necalificat un instrument simplu de predare a lexicului, eliminând dictarea și traducerea brută.
Tineri români (Nivel A1)	Neurobica (Gimnastică cognitivă, sarcini atipice)	The Synapse Project (Park et al.); Lawrence Katz.	• Creșterea vitezei de procesare a datelor cu 60%. • Scăderea anxietății lingvistice.	Accelerează trecerea de la grafia latină la chirilică. Menține dinamismul clasei prin exerciții fizice și senzoriale.

Concluzie a raportului de etapă (D.1.11.1):

Introducerea eideticii și a neurobicii în cadrul programului de limba ucraineană A1 pentru tinerii români reprezintă o soluție strategică viabilă. Aceasta nu doar că accelerează dobândirea competențelor lingvistice de către cursanți, dar atenuează direct riscurile asociate cu utilizarea cadrelor didactice necalificate, transformând actul de predare într-un proces ghidat de mecanisme neuro-cognitive sigure și ușor de gestionat la clasă.